

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

**Inventari del Fons FP
Subsèrie José M. Valverde Pacheco
de la Biblioteca del Pavelló de la República
de la Universitat de Barcelona**

**Olga Giralt i Esteve
Documentalista
Biblioteca del Pavelló de la República**

Barcelona, desembre de 2006

[Actualitzat: octubre 2022]

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

CRAI

Centre de Recursos per a
l'Aprenentatge i la Investigació

CRAI Biblioteca
Pavelló de la República

Aquesta obra esta subjecta a la llicència de:
Reconeixement

<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/es/deed.ca>

Apunt biogràfic

José M. Valverde Pacheco (València de Alcántara, Extremadura, 1926 - Barcelona, 1996)

Escriptor castellà. Estudià lletres a Madrid, fou lector a la Universitat de Roma (1949-55) i catedràtic d'estètica a la Universitat de Barcelona des del 1955 fins al 1965, que dimití per solidaritat amb els professors de Madrid E.Tierno Galván, J.L.López Aranguren i A.García Calvo, expulsats per motius polítics. Aleshores anà a ensenyar als EUA i el Canadà, i el 1977 es reincorporà a la Universitat de Barcelona. La seva poesia es mostra profundament religiosa i existencial: cal destacar-ne *Hombre de Dios* (1945), *La espera* (1949), *Versos del domingo* (1954), *Voces y acompañamientos para San Mateo* (1959), *La conquista de este mundo* (1960), *Ser de palabra y otros poemas* (1976), etc. Aplegà els seus poemes en els reculls *Poesías reunidas* (1961), *Enseñanzas de la edad* (1971) i *Poesías reunidas 1945-90* (1990, premi Ciutat de Barcelona). Conreà també l'assaig (*Estudios sobre la palabra poética*, 1952; *Guillermo de Humboldt y la filosofía del lenguaje*, 1955; *Cartas a un cura escéptico en materia de arte moderno*, 1959; *Azorín*, 1971; *Ser de palabra*, 1977; *El Barroco. Una visión de conjunto*, 1980, *Nietzsche, de filólogo a Anticristo*, 1992, etc) i la història literària (*Historia de la literatura universal*, en col·laboració amb Martí de Riquer, i *Literatura de Hispanoamérica*, 1977), i féu estudis i edicions d'alguns poetes, com *Antonio Machado* (1975). Traduí, entre altres, obres de Rilke, Shakespeare i Goethe, l'*Ulisses* de Joyce (1976), etc El 1990 rebé el Premio Nacional de traducció.

Font: <http://www.encyclopedia.cat/fitxa_v2.jsp?NDCHEC=0069472>. [Darrera consulta: 05/05/2011].

FONS PERSONAL DE JOSÉ MARÍA VALVERDE PACHECO

Descripció del fons:

El Fons Personal José María Valverde va ser donat l'any 2001 per Pilar Gefaell, vídua de l'escriptor, al CRAI Biblioteca del Pavelló de la República de la Universitat de Barcelona.

Conté material divers: des del Valverde poeta de principis dels anys quaranta fins a testimonis públics i privats de la repercussió que va provocar la seva mort, passant per manuscrits inèdits, contractes editorials, retalls de premsa o correspondència amb figures com Vicente Aleixandre, Pedro Salinas, Juan Ramón Jiménez o José Luis López Aranguren, entre d'altres¹.

El Fons ocupa 2, 90 metres lineals i abasta cronològicament des de principis dels anys quaranta fins a la mort de José M. Valverde, l'any 1996.

L'any 2022, la senyora Isabel Nadal, esposa del filòsof, editor i amic de José María Valverde, Jon K. Akordagoikkoetxea Goikkoetxea (Elorrio, 1937 - Barcelona, 2016), ha cedit al CRAI Biblioteca del Pavelló de la República correspondència d'aquest escriptor amb el jesuïta i també escriptor i poeta Ramon Comas i Maduell (Tarragona, 1935 - Sant Cugat del Vallès, 1978). Aquesta correspondència s'ha incorporat al fons José María Valverde, abasta cronològicament els anys 1966 a 1976 i ocupa 0,10 metres lineals.

FP (Valverde). 1

1

1- Papers personals

- 1- Carnets
- 2- *Currículum vitae*
- 3- Títols
- 4- Fotografies
- 5- Dibuixos

1

2- Papers personals

- 1- Contractes diversos
- 2- Contractes editorials
- 3- Drets d'autor

1

¹ Περ α μ σ πληροφοριακή έρευνα αθροιστική φωνο: [Αματ, Θορδι. Φωνο θοσ Μαρία καλπερδε/: 1942-1996/: φραγμαεντο δ'ονα βιογραφια ιντελ•λεχτυαλ. Χαταρροφα : Αφερσ, 2010.](#)

3- Papers personals

- 1- Tríptic de l'obra de teatre *Numancia* de J.M. Valverde
- 2- Documents de l'Institut de Batxillerat "J.M. Valverde" de Valencia d'Alcàntara
- 3- Papers personals diversos
- 4- Dibuixos de nens oferts a Pilar Gefael Valverde durant l'estada al Canadà

1**4- Conferències, cursos, ... de J.M. Valverde**

- 1- Propaganda de conferències, cursos ...impartits per JM Valverde
- 2- Textos de conferències, cursos, ... impartits per J.M. Valverde

FP (Valverde). 2**2****1- Pilar Gefaell de Valverde. Correspondència diversa****2****2- J.M. Valverde. Correspondència amb editorials, llibreries ...****2****3- J.M. Valverde. Correspondència amb Pilar Gefaell****2****4- J.M. Valverde. Correspondència relacionada amb la seva feina****2****5- J.M. Valverde. Correspondència amb entitats diverses****2****6- J.M. Valverde. Correspondència diversa (postals, felicitacions, ...)****FP (Valverde). 3****3****1- J.M. Valverde. Correspondència diversa (sense classificar)****3****2- J.M. Valverde. Correspondència diversa (A-C)**

- 1- Rafael Alberti
- 2- Vicente Aleixandre
- 3- Dámaso Alonso
- 4- Max Aub
- 5- Félix de Azúa

- 6- Antoni M. Badia i Margarit
- 7- Carles Barral
- 8- Ramon Carande
- 9- Pere Casaldàliga
- 10- Claudio Cid de la Rivera
- 11- José Coronel
- 12- Ramon Comas
- 13- Pablo Antonio Cuadra
- 14- Zenobia Camprubí
- 15- José Andrés Gallego ?

3

3- J.M. Valverde. Correspondència diversa (D-G)

- 1- Gerardo Diego
- 2- José Donoso
- 3- Jorge Guillén
- 4- Francisco Fernández Buey
- 5- Roberto Fernández Retamar (Casa de las Américas, Cuba)
- 6- Gabriel Ferraté

FP (Valverde). 4

4

1- J.M. Valverde. Correspondència diversa (H-Z)

- 1- Juan Ramon Jiménez
- 2- Pedro Laín Entralgo
- 3- JL. López Aranguren
- 4- Eugeni d'Ors
- 5- Jesús López Pacheco
- 6- Marià Manent
- 7- Jordi Maragall
- 8- Ramon Menéndez Pidal
- 9- Leopoldo Panero
- 10- Octavio Paz
- 11- Eduard Pons Prades
- 12- Rafael Ribó
- 13- Dionisio Ridruejo
- 14- J.M. Ruiz Gallardón
- 15- Pedro Salinas
- 16- Maurici Serrahima
- 17- Mario Vargas Llosa
- 18- Maria Zambrano
- 19- Carles Riba
- 20- Ramon Xirau
- 21- Luís Felipe Vivanco

4

2- J.M. Valverde. Correspondència amb poetes i escriptors diversos

4

3- J.M. Valverde. Altra correspondència

1- Frente Sandinista de Liberación Nacional (Luis Rocha, Ernesto Cardenal)

2- Correspondència amb religiosos (jesuïtes, Opus, Abadía Montserrat, ...)

3- Correspondència amb l'Institut de Batxillerat "J.M. Valverde"

4- Correspondència relacionada amb l'activitat de J.M. Valverde a Cuba

5- Correspondència relacionada amb l'activitat de J.M. Valverde a Nicaragua

FP (Valverde). 5

5

1- Recull de premsa sobre la mort de J.M. Valverde

5

2- Asociación Entrepueblos. Recull de premsa sobre la mort de J.M. Valverde

5

3- Retalls de premsa sobre la mort de J.M. Valverde

5

4- Esqueles de la mort de J.M. Valverde

5

5- Recordatoris de la mort de J.M. Valverde

5

6- Paraules pronunciades al funeral de J.M. Valverde (Parròquia de St. Ildefons, 8 juny 1996)

5

7- Valencia de Alcántara. Ajuntament. Homenatge a J.M. Valverde (11 juny 1996)

5

8- Hermandad de Tierra Santa (Perú). "Patente individual perpetua " a nom de J.M. Valverde

5**9- Diversos adreçats a J.M. Valverde *In memoriam*****5****10- Telegrames de condol per la mort de J.M. Valverde**

1- Telegrames d'entitats

- 1- Esperanza Aguirre (Ministre de Cultura)
- 2- Rafael Abella (Editorial Planeta)
- 3- Antonio Gutierrez (Secretari General CCOO)
- 4- J.M. Bonet (Director Gerent IVAM)
- 5- Antoni Gutierrez Díaz (Vicepresident Parlament Europeu)
- 6- Juan Carlos Rodríguez Ibarra (President Junta d'Extremadura)
- 7- Ymelda Navajo (Editorial Planeta)
- 8- Francisco Muñoz Ramírez (Conseller Cultura i Patrimoni Junta d'Extremadura): 2 telegrames
- 9- Associació d'Amistad amb el poble de Guatemala
- 10- Entrepueblos (Salamanca)
- 11- Joan Raventós Carner (President Parlament de Catalunya)
- 12- Josefa E. Fernández Arufe (Consellera Educación y Cultura Junta Castilla y León)
- 13- Roberto Fernández Retamar (Casa de las Américas)
- 14- Pello Salaburu Etxebarria (Rector Universitat País Basc)
- 15- Francisco Frutos (PCE)
- 16- Instituto de Filosofía (Madrid)
- 17- Partit dels Comunistes de Catalunya i redacció d'*Avant*
- 18- M. Luisa Hernaz (Directora Departament Filologia Espanyola de la UAB)
- 19- José Luís Castillejo (Editorial Ariel)
- 20- Esther Artigas (Degana Facultat Filologia UB)
- 21- Jordi Guillot (Grup Parlamentari Iniciativa per Catalunya – Els Verds)
- 22- Felipe Garín (Instituto Cervantes)
- 23- Antonio Duque (Instituto J.M. Valverde de Valencia de Alcántara)

2- Telegrames personals

- 1- Nicole i Mario Muchnik
- 2- Richard Rodríguez i Montserrat Estrade
- 3- Helena I Eduardo Galeano
- 4- M. Asunción i José Agustín Goytisolo
- 5- [Isabel i Justo]
- 6- Cecilia I Agustin León Ara
- 7- [Jorge] (Cuba)
- 8- Dolores Fernández vídua de Bermúdez Cañete
- 9- Ignacio González
- 10- Miguel Angel Cortes

- 11- Fernando Rodríguez Lafuente
- 12- Salvador Clotas
- 13- [Pepe, Pía y los niños]
- 14- [Marta i Pau]
- 15- Nicolas Carmencita
- 16- Ramon Pacheco i Rosalía Herrera
- 17- Família Gefaell Camacho
- 18- [Mila, Ramon i Luisa]
- 19- Angel Campos Pampano
- 20- Roser rahola, Pere Vicens, Adela Vicens, Roser Vicems, Ana Vicens I Albert Vicens
- 21- Esther, José Miguel I David Iñigop Enterría
- 22- Cristina Per Rossi
- 23- Guillem Viladot
- 24- Xavier Vega, pere Muñoz, Iluís Vilalta
- 25- Amelia i Manolo Bernabé
- 26- [Maria Cruz]
- 27- Joaquim Gefaell
- 28- Maria Luz Valencia (Universitat de Trent)
- 29- Martínez Alcalde
- 30- Dominica Carlos
- 31- Teresa Sanz
- 32- [Julia i Elias]
- 33- [Angel, Ofelia]

5

11- Cartes de condol per la mort de J.M. Valverde adreçades a Gabriel Serra (Entrepueblos)

FP (Valverde). 6

6

1- Cartes de condol per la mort de J.M. Valverde adreçades a la família Valverde per entitats diverses

- 1- Fundación BBV
- 2- Trent University (Canadà)
- 3- Ajuntament Sant Cugat del Vallès
- 4- The British Council
- 5- Vjetnama Esperanto Asocio (Vietnam)
- 6- Universitat de Barcelona. Facultat de Filosofia
- 7- Ambaixada d'Austria a Madrid
- 8- Generalitat de Catalunya. Departament de la Presidencia
- 9- Centre de Pastoral Litúrgica (Barcelona)
- 10- Union Extremeña de l'Hospitalet de Llobregat
- 11- Ajuntament de Molins de Rei
- 12- Grupo de Apoyo al FSLN (Barcelona)

- 13- King's College (Londres)
- 14- Associació per a les Nacions Unides a Espanya
- 15- Casa de las Américas
- 16- *Avant* (PCC)
- 17- Sociedad General de Autores y Editores
- 18- Equipo de Barricada Internacional (Managua)
- 19- Instituto Fe y Secularidad (Madrid)
- 20- Associació Catalano-Cubana d'intercanvis culturals
- 21- Iniciativa per Catalunya
- 22- *Klasikoak* (Bilbao)
- 23- Editorial Planeta (Pedroso de Lara)
- 24- Fundació Utopia d'Estudis Socials del Baix Llobregat
- 25- Generalitat de Catalunya. Consell Consultiu (Conseller J.A. González Casanova)
- 26- Diputación de Cáceres. Presidencia
- 27- Círculo de Lectores
- 28- Instituto Nicaragüense de Cultura (Managua)
- 29- Frente Sandinista de Liberación Nacional (Nicaragua)
- 30- Kutxa (Donosita)
- 31- *Periódico Granma* (Cuba)
- 32- Reial Acadèmia de Bones Lletres
- 33- Editorial Gustavo Gili
- 34- Misión del Japón
- 35- Casa de América (Madrid)
- 36- Fundació Utopia Joan N. García Nieto
- 37- *Nuevo amanecer cultura* (Managua)
- 38- Associació Catalana per la Pau (Barcelona)
- 39- Universidad Rafael Landívar (Guatemala)
- 40- Institut Alemany (Barcelona)
- 41- Intermon (Barcelona)
- 42- Asociación de Amistad Hispano-Nicaragüense Ruben Dario (adrid)
- 43- Academia Rio Grandense de Letras (Porto Alegre, Brasil)

6

2- Cartes de condol per la mort de J.M. Valverde adreçades a la família Valverde per diverses persones

- 1- Agustí Altisent (Monestir de Poblet)
- 2- Antoni Badia i Margarit
- 3- José L. Blanco Vega (Jesuita)
- 4- Josep M. Bricall
- 5- Pere Casaldàliga
- 6- R. Fernández Retamar (Casa de las Américas, Cuba)
- 7- Eduardo López-Aranguren
- 8- José L. López-Aranguren
- 9- Carmen Martín Gaité
- 10- Josep Martorell Codina
- 11- Rafael Morales

- 12- Salvador Paniker
- 13- Ramon Panikkar
- 14- Carme Riera
- 15- Ignasi Riera
- 16- Antonina Rodrigo
- 17- Ignasi de Senillosa
- 18- Mossèn Josep Seguí (Menorca)
- 19- Javier Solana
- 20- Marina Subirats
- 21- Antoni Tàpies
- 22- Alberto Valverde (poeta extremeny)
- 23- Signatures diverses (Tanatori de les Corts)
- 24- Família Valverde

6

3- Cartes de condol per la mort de J.M. Valverde adreçades a la família Valverde per diverses persones (sense especificar)

6

4- Felicitacions de Nadal del 1996 adreçades a la família Valverde

FP (Valverde). 7

7

1- Correspondència relacionada amb la dimissió de J.M. Valverde de la seva càtedra a la UB (1965)

- 1- Carles Barral
- 2- Heribert Barrera
- 3- Josep M. Castellet
- 4- Felip Cid
- 5- Pierre Emmanuel
- 6- Salvador Espriu
- 7- Gabriel Ferrater
- 8- Juan Gomis
- 9- Jorge Guillén
- 10- R. Gutierrez Girardot
- 11- [Pedro] Laín Entralgo
- 12- Oriol Martorell
- 13- Joan Oliver
- 14- Santiago Pey
- 15- Dionisio Ridruejo
- 16- Jordi Rubió
- 17- Joaquin de Satrústegui
- 18- Enrique Tierno
- 19- Antonio Tovar
- 20- Eduard Valentí

21- José Miguel Velloso

22- Diversos

23- Entitats

24- No identificada

7

2- Documents relacionats amb la dimissió de J.M. Valverde de la seva càtedra a la UB (1965)

7

3- Articles de premsa sobre la dimissió de J.M. Valverde de la seva càtedra a la UB (1965)

7

4- Articles de premsa sobre el retorn de J.M. Valverde a la càtedra de la UB (1977)

1- 1975

2- 1976

3- 1977

7

5- Correspondència relacionada amb el retorn de J.M. Valverde a la càtedra de la UB (1977)

FP (Valverde). 8

8

1- Retalls de premsa sobre l'obra de J.M. Valverde

1- [s.d.]

2- 1940-1949

3- 1950-1959

4- 1960-1969

5- 1970-1979

6- 1980-1989

7- 1990-1999

8

2- Retalls de premsa sobre premis concedits a J.M. Valverde

8

3- Retalls de premsa anunciant conferències, cursos, etc. de J.M. Valverde

8

4- Poemes de J.M. Valverde publicats a la premsa (retalls)

8

5- Retalls de premsa sobre la figura de J.M. Valverde

8

6- Retalls de premsa que mencionen per diversos motius J.M. Valverde

8

7- Poemes de diversos autors publicats a la premsa (retalls)

8

8- Retalls de premsa sobre temes diversos

8

9- Retalls de premsa sobre filosofia

8

10- Retalls de premsa sobre poetes diversos**FP (Valverde). 9**

9

1- Documents diversos sobre el compromís de J.M. Valverde amb els malalts de sida

9

2- Documents diversos sobre l'estada de J.M. Valverde a EEUU i Canadà (1967-1977)

9

3- Retalls de premsa relacionats amb l'estada de J.M. Valverde a EEUU i Canadà (1967-1977)

9

4- Articles de J.M. Valverde publicats a la premsa (1940-1959)

1- [s.d.]

2- 1940-1949

3- 1950-1959

9

5- Articles de J.M. Valverde publicats a la premsa (1960-1996)

1- 1970-1979

2- 1980-1989

3- 1990-1996

9

6- Articles diversos sobre Valencia de Alcántara

FP (Valverde). 10

10

1- Llibres de poemes de J.M. Valverde amb anotacions, galerades, etc.

- 1- *Poesias (1949-1988)*
- 2- *Estampas de costumbres*
- 3- *Poesias reunidas (hasta 1969)*. 2^a. Edició
- 4- *Hombre de Dios*. 1ª edició

10

2- Poemes mecanografiats de J.M. Valverde

10

3- Poemes de J.M. Valverde traduïts a altres llengües

10

4- Poemes manuscrits de J.M. Valverde

FP (Valverde). 11

11

1- Edicions casolanes de llibres de poemes de J.M. Valverde

- 1- *Estampas de costumbres*
- 2- *Oda a la creación del mundo*
- 3- *Fábula de Narciso*
- 4- *Llegada a la tierra*
- 5- *Enseñanzas de la edad*
- 6- *Hombre de Dios*

11

2- Edició casolana de *La azucena de Quito*, oratori escènic de J.M. Valverde

11

3- Poemes del pare de J.M. Valverde

FP (Valverde). 12

12

1- Edicions casolanes de llibres de poemes fetes per J.M. Valverde

- 1- Rainer M. Rilke. *Gedichte*. Trad. De J.M. Valverde
- 2- Novalis. *Himnos a la noche*. Trad. De J.M. Valverde (1946)
- 3- Miguel Hernández. *El rayo que no cesa*
- 4- Pablo Neruda. *Residencia en la tierra*. Edició amb collages del 1944

5- Rimbaud. [Poemas diversos]. Ediciones "A Torso Desnudo", José M. Valverde.

12

2- Edicions casolanes de llibres de poemes fetes per J.M. Valverde

- 1- Rosalía de Castro. *Cantares gallegos*. [Alguns poemes]
- 2- Jules Supervielle. *Bosque sin horas*. Trad. de Rafael Alberti.
- 3- Federico García Lorca. *Romancero gitano*.
- 4- Federico García Lorca. [Alguns poemes]
- 5- Luis Cernuda. *La realidad y el deseo*.
- 6- Luis Cernuda. *Las nubes*.
- 7- Joan Maragall. *Poesies*. (+ carta de Pascual Maragall a José M. Valverde)
- 8- JAUMA, Josep M. *José María Valverde, lector de Juan Maragall (1)*. Barcelona : Fundació Joan Maragall ; Editorial Claret, 2004, 51p.

FP (Valverde). 13

13

1- Edicions casolanes d'articles de J.M. Valverde

- 1- *Notas sobre el espacio en la relatividad*
- 2- *Sobre la relación de la moderna ciencia cosmológica con el concepto lógico.*
- 3- *Hacia una poética del poema.*

13

2- Articles mecanografiats de J.M. Valverde

- 1- *Kierkegaard: la dificultad del cristianismo*
- 2- *Herman Melville: "Moby Dick"*
- 3- *S.K. del "Diario"*
- 4- *Lenin: algo más que un minuto de silencio*
- 5- *Entre Prometeo y el Apocalipsis*
- 6- *"El norte de Castilla" para José Jiménez Lozano*
- 7- *Sobre la palabra "Fascismo"*
- 8- *Lo elemental en la educación*
- 9- *Mil novecientos diecisiete*
- 10- *Modernidad y estética*
- 11- *Heinrich Heine: "Cuadros de viaje"*
- 12- *De versiones poéticas del mito mediterráneo*
- 13- *Las letras y la palabra*
- 14- *Francia: letras e ideas*
- 15- *Letras e ideas en Italia*
- 16- *Para leer a Bécquer*
- 17- *Arquitectura y moral*
- 18- *Estética y moda*

- 19- *Retorno a las fuentes y apertura de la catolicidad*
- 20- *Shakespeare*
- 21- *En este traspiés de la historia*
- 22- *Wilhelm von Humboldt*
- 23- *Walter Benjamín, un héroe de nuestro tiempo*
- 24- *Antonio Machado: "Juan de Mairena"*

13

3- Artículos mecanografiats de J.M. Valverde

- 1- *Jonathan Swift: "Los viajes de Gulliver"*
- 2- *Jane Austen: "Emma"*
- 3- *Homenaje a Aranguren, 1945-1965*
- 4- *La máquina de escribir de Nietzsche y la filosofía como "lapsus linguae"*
- 5- *De Proust a Joyce: sabor, olor y memoria*
- 6- *Escribir en Austria*
- 7- *H.V. Kleist: un gran texto romántico sobre el lenguaje*
- 8- *Nicaragua: el imperio gana una guerra*
- 9- *Traducir a Shakespeare*
- 10- *La estética de Aristóteles*
- 11- *Algunas notas sobre Gabriel Ferrater*
- 12- *Walter Benjamín, creador literario*
- 13- *Sobre la moda*
- 14- *La teología en la historia: sobre una gran obra*
- 15- *Una crítica ausente: la de arquitectura*
- 16- *Joyce, una víctima del lenguaje*
- 17- *Dificultades para la creación literaria*
- 18- *Letras y filosofía: un recuerdo personal*
- 19- *¿Racionalismo, o "raisons du coeur"?*
- 20- *Leer filosofía: el shelling de J.L. Villacañas*
- 21- *Gadamer: una hermenéutica conservadora*
- 22- *Una exposición de Picasso en Roma*
- 23- *Sobre la crisis del "género" en nuestra literatura*
- 24- *Notas en medio de la joven lírica*

13

4- Artículos mecanografiats de J.M. Valverde

- 1- [Cervantes]
- 2- *Crónica desde Roma : apostillas a la "Biennale"*
- 3- *Rapsodia de la muerte en el "Romancero Gitano" de Federico García Lorca*
- 4- *Eugenio d'Ors, o del fracaso considerado como una de las bellas artes*
- 5- *Para la lectura de Antonio Machado*
- 6- *Sobre la sinceridad*
- 7- *Una postdata filológica*

- 8- *Borges: la "lógica ficción"*
- 9- *Ciencia-ficción y social-ficción*
- 10- *La vida de las palabritas*
- 11- *Michel Foucault entre nosotros*
- 12- *Fray Luis de León – San Juan de la Cruz*
- 13- *Ideología, palabra, tercer mundo*
- 14- *La ciencia y su dudoso "pedigree"*
- 15- *En la universidad, de vuelta*
- 16- *Universitarios: un vago olor a nihilismo*
- 17- *El profesor y la paloma*
- 18- *Fascinación de Walter Benjamín*
- 19- *Las dos (o tres) voces de la poesía hispanoamericana actual*
- 20- *Creatividad y pelotilla*
- 21- *Lecturas de Nietzsche*
- 22- *Nicaragua: después de un viaje*
- 23- *El puente como modelo*
- 24- *El 22: buena añada de libros*

FP (Valverde). 14

14

1- **Articles mecanografiats de J.M. Valverde**

- 1- *La estética de Marcel Proust en "Contre Sainte-Beuve"*
- 2- *Las columnas de Umbral*
- 3- *Notas de octubre*
- 4- *La vida es sueño / El alcalde de Zalamea*
- 5- *Cultura de la palabra y cultura del número*
- 6- *Sobre la poesía moderna española*
- 7- *Notas sobre la poesía de Unamuno*
- 8- *Sobre la crisis del lenguaje en la cultura actual*
- 9- *La novela como costumbre*
- 10- *Lenguaje, visión del mundo y filosofía*
- 11- *The verbal icon*
- 12- *Lo moderno en la lírica española, según Gustav Siebenmann*
- 13- *A propósito de "Lenguaje y realidad" de W.M. Urban*
- 14- *Sobre "Biografía incompleta", de Gerardo Diego*
- 15- *Memoria de un maestro*
- 16- *Un centroamericano en Norteamérica: "Rápido tránsito" de José Coronel Urtecho*
- 17- *Madre de Dios sin pecado*
- 18- *La "Cuadrienal" de arte italiano*
- 19- *Cultura poética (un problema de la literatura española, a la luz de la catalana)*
- 20- *La novela en 1954: "A fable", de William Faulkner*
- 21- *T.S. Eliot: un vanguardismo reaccionario*
- 22- *Algunas notas sobre Picasso*

- 23- *Una imagen de Bécquer*
- 24- *José Luis Aranguren, real y posible*
- 25- *Miradas para cien años*
- 26- *En torno a un congreso teológico: fe y poder*
- 27- *Notas sobre el lenguaje de Heidegger*
- 28- *William Morris, precursor estético*
- 29- *Una lectura del pensamiento estético de Heidegger*
- 30- *Sainte-Beuve, el crítico imprescindible*
- 31- *Bernini en su patria*

14

2- **Articles mecanografiats de J.M. Valverde**

- 1- *El último libro de Ernest Hemingway*
- 2- *Reflexiones de un poeta joven español*
- 3- *Otra vez Santa Teresa*
- 4- *Goya y la forma romántica*
- 5- *Romano Guardini cumple setenta y cinco años*
- 6- *Rilkiana*
- 7- *Carta de España: unos poetas de hoy*
- 8- *El pecado de la incompetencia*
- 9- *Tiempos de humildad*
- 10- *Tres novelas de R.C. Hutchinson*
- 11- *De la disyunción a la negación en la poesía de Vicente Aleixandre*
- 12- *Horizonte hispánico de la poesía*
- 13- *Los polos de la poesía*
- 14- *Perspectivas de la crítica literaria de lengua española*
- 15- *Exhumación de Lorenzo Viani*
- 16- *Sobre unos versos de Hegel a su novia*
- 17- *Lo postmoderno como "kitsch" y como "chibolete"*
- 18- *Los conquistadores*
- 19- *El inca Gracilazo*
- 20- *Antonio Machado*
- 21- *Sobre la "Goethezeit" y sus filosofías*
- 22- *¿Hacia un buen Nietzsche en nuestra lengua?*
- 23- *Sobre la crisis de la música*
- 24- *Antonio Machado y el orden*
- 25- *La risa de Dios*
- 26- *Los más jóvenes de nosotros*
- 27- *De la historia como obligación*
- 28- *El romanticismo y la serpiente*
- 29- *Una escuela francesa de poesía*
- 30- *Un aspecto decisivo de Antonio Machado*
- 31- *Una carta sobre el tema de Europa*
- 32- *Sugerencias sobre poesía y política*
- 33- *El clasicismo astronómico, y J.R.J.*
- 34- *En el centenario de la muerte de José Martí*
- 35- *Galdós y su sentido lingüístico*

36- *Diez años de trabajo poético*

14

3- Articles de J.M. Valverde sense títol

14

4- Articles mecanografiats de diversos autors sobre l'obra de J.M. Valverde

- 1- FLORES DE HARO, José Antonio. *Breves apuntes para una biografía de José María Valverde*. (1996)
- 2- AGUADO, Emiliano. [Pròleg al llibre *La espera* de J.M. Valverde].
- 3- TENTORI, Francisco. "*Versos del domingo*" de José María Valverde.
- 4- PARAÍSO DE LEAL, Isabel. *Valverde y su dilema: ¿Épica o lírica?*
- 5- RIDRUEJO, Dionisio. *Recuerdo y sigo a José María Valverde*.
- 6- SMITH, Dawn. *José María Valverde*. (1977)
- 7- MOLINA, Justo. *Notas en torno a la poesía de José María Valverde*.
- 8- RADIO VATICANA. *Libros de España en el Vaticano*. (1966)
- 9- RADIO VALLADOLID. [Actualitat literaria sobre *Breve historia de la literatura española* de J.M. Valverde]. (1970)
- 10- FERNÁNDEZ RETAMAR, Roberto. *En torno a Cuba y el 98, desde ahora y desde Extremadura*. (1996).
- 11- CHAMORRO GAY, Julián (Radio Popular de Salamanca). *Breve historia de la literatura española*. (1989).
- 12- MORALES, Carlos Javier. *José María Valverde: cincuenta años de poesía*.
- 13- FELIPE VIVANCO, Luis. *La poesía de Valverde*. 1944.

14

5- Escrits de diversos autors dedicats a J.M. Valverde

- 1- *Visita de José María Valverde al Departamento de Español de Carleton University (Ottawa)*. 1969.
- 2- *Epístola estafalaria o corona esticoestética para J.M. Valverde*.
- 3- TALAMÁS, Carlos. *Carta para José María Valverde*. 1953.
- 4- BERTRÁN, Juan Bautista. *José María Valverde por su libro "Voces y acompañamiento para San Mateo"*. 1963.

FP (Valverde). 15

15

1- Traducció de J.M. Valverde de poemes de F. Hölderlin

15

2- Traducció de J.M. Valverde de poemes de B. Brecht

15

3- Traducció de J.M. Valverde de *El Tartufo* de Moliere

FP (Valverde). 16

16

1- Traducció de J.M. Valverde de poemes de R.M. Rilke

16

2- Traducció de J.M. Valverde de poemes de Goethe

16

3- Traducció de J.M. Valverde dels "Evangelis"

16

4- Traducció de J.M. Valverde de *Noche de reyes* de Shakespeare

FP (Valverde). 17

17

1- Traduccions diverses de J.M. Valverde

17

2- Traduccions diverses de J.M. Valverde

17

3- Poemes de diversos autors traduïts per J.M. Valverde

FP (Valverde). 18

18

1- Quaderns manuscrits (poemes, traduccions, etc.) de J.M. Valverde

18

2- Escrits diversos manuscrits de J.M. Valverde

18

3- Escrits diversos manuscrits de J.M. Valverde

FP (Valverde). 19

19

1- Notes manuscrites de difícil classificació de J.M. Valverde

19

2- Notes manuscrites de difícil classificació de J.M. Valverde**FP (Valverde). 20**

20

1- Materials per al llibre *Antología de la literatura española e hispanoamericana*

20

2- Materials per al llibre *El arte del artículo (1949-1993)*

20

3- Material per al llibre *Curso de literatura comparativa***FP (Valverde). 21**

21

1- Materials per al llibre inèdit *Guia de la literatura medieval castellana*

21

2- Materials per al llibre inèdit *Guia de la literatura medieval castellana***FP (Valverde). 22**

22

1- PLATON. *Extraits*. [Llibre trobat pel pare de J.M. Valverde a les trinxeres del front de Madrid l'any 1939]

22

2- *Poemes i dibuixos de Juan Ramon Jiménez*

22

3- **Dionisio Ridruejo (Burgo de Osma 12-X-1912 – Madrid 29-VI-1975)**

22

4- **Llibres editats a Cuba fets a mà.**1- VITIER, Cintio. *Poemas de mayo y junio*. 19922- DIEGO, Eliseo. *Conversación con los difuntos*. 19933- GARCÍA MARRUZ, Fina. *Créditos de Charlot*. 19904- *Hablar de poesía, Manuel Bandeira*. [s.d.]5- *Hablar de poesía, Alceo*. 19916- *Hablar de poesía, Lautréamont*. 1989

7- *Dos poetas belgas y el mar*. 1992

8- *Aturdir las estrellas: selección de poesía rusa*. 1992

22

5- Homenaje a Claudio Duran, 4-I-1980. (Exemplar numerat i fet a mà).

FP (Valverde). 23

23

1- Treballs de cursos impartits per J.M. Valverde a la Universitat de Barcelona

23

2- Treballs de cursos impartits per J.M. Valverde a la Universitat de Barcelona

23

3- Programes de cursos impartits per J.M. Valverde a la Universitat de Barcelona

23

4- Memoria de l'assignatura d'Estètica impartida per J.M. Valverde a la Universitat de Barcelona (1955)

FP (Valverde). 24

24

1- Dossier (fotocòpies, retalls de premsa, apunts, ...) sobre Antonio Machado

24

2- Dossier (fotocòpies, retalls de premsa, apunts, ...) sobre Hölderlin

FP (Valverde). 25

25

1- Dossier (fotocòpies, retalls de premsa, apunts, ...) sobre Nietzsche

25

2- Dossier (fotocòpies, retalls de premsa, apunts, ...) sobre Benjamín Walter

25

3- Dossier (fotocòpies, retalls de premsa, apunts, ...) sobre Azorin

FP (Valverde). 26

26

1- Fulls volants sobre activitats culturals diverses

26

2- Fulls polítics

- 1- Asociación Entrepueblos
- 2- Assemblée de les esquerres unides de Catalunya
- 3- Associació Catalana d'Amistad amb Nicaragua
- 4- Associació Catalana per la Pau
- 5- Club d'Amics de J.M. Valverde
- 6- Comissions Obreres
- 7- Comitè català de solidaritat amb el poble peruà
- 8- Frente Sandinista de Liberación Nacional
- 9- Grups cristians
- 10- Moviment estudiantil
- 11- Moviment obrer (Canadà)
- 12- Partit Comunista de Catalunya
- 13- Referéndum 1966
- 14- Sobre el bloqueig a Cuba
- 15- Sobre la revolució sandinista

FP (Valverde). 27

27

1- Poemes diversos trobats dins dels llibres de la biblioteca de J.M. Valverde

27

2- Retalls de premsa trobats dins dels llibres de la biblioteca de J.M. Valverde

27

3- Retalls de premsa trobats dins dels llibres de la biblioteca de J.M. Valverde

FP (Valverde). 28

28

1- Notes diverses trobades dins dels llibres de la biblioteca de J.M. Valverde

28**2- Notes diverses trobades dins dels llibres de la biblioteca de J.M. Valverde****28****3- Publicacions diverses d'altres autors**

- 1- GARCIA BLANCO, M. *Benedetto Croce y Miguel de Unamuno*. Roma : Tip. Del Senato del Dott. G. Bardi, 1959
- 2- GARCIA BLANCO, Manuel. *Viviendas salmantines de Don Miguel de Unamuno*. Salamanca : Universidad de Salamanca, 1955.

FP (Valverde) 29**[Donació Isabel Nadal i Jon K. Akordagoikkoetxea Goikkoetxea]****29****1- Correspondència entre José M. Valverde i Pilar Gefaell i Ramon Comas Maduell**

- 1- [Sense data] - 4 cartes

29**2- Correspondència entre José M. Valverde i Pilar Gefaell i Ramon Comas Maduell (1966-1976)**

- 1- [S.l.], 27 novembre 1966
- 2- [S.l.], 14 maig 1967
- 3- [S.l.], 24 febrer 1968 (manuscrita)
- 4- Charlottesville (Estats Units), 11 agost 1968
- 5- Ontàrio (Canadà), 15 juny 1969
- 6- [S.l.], 14 febrer 1970
- 7- Ontàrio (Canadà), 16 agost 1970
- 8- Ontàrio (Canadà), 30 novembre 1970
- 9- Ontàrio (Canadà), 20 febrer 1971
- 10- [S.l.], 28 maig 1971
- 11- Ontàrio (Canadà), 29 novembre 1971
- 12- Ontàrio (Canadà), 25 setembre 1972
- 13- [S.l.], 3 març 1975
- 14- [S.l.], 18 desembre 1975
- 15- [S.l.], 19 març 1976

29

3- Correspondència entre Ramon Comas Maduell i José M. Valverde i Pilar Gefaell (1967) ²

1- [S.l.], 1 gener 1967

29

4- Documents diversos enviats per José M. Valverde a Ramon Comas Maduell

1- VALVERDE PACHECO, José M. *Ser de palabra*. 1974. [Mecanografiat]

2- VALVERDE PACHECO, José M. [Poemes mecanografiats dels anys 1972-1973].

3- VALVERDE PACHECO, José M. *Aspectos de la estética de Marcel Proust en "Contre Sainte-Beuve"*. [S.l.n.d.], 8p.

4- RAMONEDA, Josep ; MARTÍ GOMEZ, José. "José Maria Valverde y el descubrimiento del valor de la multitud". *Por Favor*, [1974].

5- Fotografies de José M. Valverde, Pilar Gefaell i els seus fills (Canadà, 1976)

² ζεγγυ: ΦΠ (ζαλπερδε) 3/2(12)